

Jezik – temelj identitete

Zveza kulturnih organizacij Ljubljana Vič-Rudnik je naslovila vsem, ki »so zavzeti za ohranitev in razvoj maternega jezika, še posebej za razvoj njegove jezikovno in slogovno kakovostne rabe« vabilo na predavanje prof. dr. Brede Pogorelec O AKTUALNIH VPRAŠANJIH SLOVENSKEGA JEZIKA. Predavanje je bilo namenjeno slavistom v šolah, pa tudi članom kulturnih društev, posebej še gledališkim skupinam. Predavalnica se je napolnila, prišle so samo tovarišice: knjižničarka iz knjižnice Prežihov Voranc, pomočnica ravnateljica, socialna delavka, prišle so matere, pa mentorice iz Dobrove, iz Iga, iz Škofljice, Polhovega Gradca, Zavoda za slepo in slabovidno mladino, Trnovega, iz OŠ Oskar Kovačič, pa kar štiri tovarišice iz viške šole. ZKO je že s predhodno anketo med slavisti opozorila prof. Pogorelečev, katera so najbolj pereča vprašanja, na katera želijo praktični odgovor. Predavateljica se je potrudila najti odgovor na vsako vprašanje. Najbolj dragocen pa je bil njen zgled in najbolj sugestivni njen nastop. Razprava o slovenskem jeziku namreč zadeva osnovne temelje naše identitete, stališče vzgojitelja je pri tem nadvse pomembno, saj družba preko šole razvija knjižni jezik kot instrument svoje institucionalnosti. Pri tem je stališče vzgojitelja takorekoč odločilno, kot je odločilno njegovo nenehno izobraževanje, izgrajevanje in razvijanje njegove lastne osebnosti. Tak pedagog bo lahko trden v svojih stališčih, prizanesljiv do drugega in neizprosni pri spopadu z okoljem in napačnimi stališči in vsemi oportunistami, ki so dopustili, da se je naša jezikovna kultura znižala. Kajti zaradi tega je posredno povzročena družbi velika gospodarska škoda. To je zelo lepo ilustrirala

prizadeta mati več otrok, ki je ugotovila, da tisti njeni otroci, ki so dobili dobre osnove slovenskega jezika, lažje delajo tudi pri drugih predmetih, nasprotno pa otroci, ki imajo težave z branjem, slabo uspevajo tudi druge. Ker je razprava pokazala, da je branje velik problem, ocenjevanje pa zelo nestimulativno (otrok lahko z negativno oceno napreduje), je predavateljica posvetila veliko pozornost prav navajanju na smiselno branje. Branje s pomeni, ko je treba brano besedo živeti, ko se ne bere besede, ampak vsebina, ko se z branjem doživlja, ko se v šoli navadi na razumevanje metafore. Pri tem je literarna izobrazba učiteljev zelo pomembna, kajti otroci so dandanašnji zelo dobro informirani in le izobražen učitelj bo lahko komunikativen do otrok. Najtežje je, ko učenec ne sprejema več sporočil. Vzgoja pa je v prvi vrsti razvijanje mišljenja in pomoč mlademu človeku, da bo znal iskati naprej sam. »Mislim, da je vsa didaktika in metodika mogoča, če so osnove pri učitelju trdne«, je poudarila Pogorelečeva. »Jaz poizkušam peljati študente po poti argumentiranja in po poti diskusije. V šoli mora učenec vedeti, da gre za jezikovno misel današnjega dne, da gre za razvijanje določenega spoznanja in spoznavanja«. Ni si težko zapomniti, kdaj se piše velika začetnica pri lastnih krajevnih imenih: »mesto, vas, selo, trg se piše z malo, vse ostalo pa z veliko začetnico!« – težje pa je osvestiti vsakega posameznika, da je materinščina – Pogorelečeva pravi »visoka slovenščina« – sestavni in temeljni del za višje oblike družbenega življenja – saj se na primer političnega življenja ni mogoče udeleževati, če nisi sposoben razumeti jezika.

JAS

Uspeh za uspehom

Kulturno-umetniška dejavnost je bila krajanom Brda in Vrhovc vedno v zadovoljstvo, nosilec tega dela pa je bilo DPD Svoboda Brdo-Vrhovci. V letu 1982 so se porodile želje po ustanovitvi ženskega pevskega zbora, saj je precej krajanek izrazilo željo, da bi sodelovale v njem. Preteklo pa je še nekaj časa, preden je Alenka Pristov predsednica društva, v soglasju s pevkami organizirala prvo vajo. V aprilu 1984 se je prvič zbralo 16 pevk in zborovodja Tatjana Požar. Marljivo so začele vaditi in ob praznovanju praznika obeh KS 20. julija 1984 se jim je ponudila prva priložnost za nastop pred svojimi sokrajanji. Led je bil prebit in zbor je z vsoto resnostjo vabil naprej.

Sledili so novi nastopi v KS, kjer so prepevale na komemoraciji ob 1. novembru, v čast praznovanja dneva republike, na srečanjih upokojencev in drugod. Aprila 1985 se je zbor skupaj z drugimi pevci in pevkami prvič predstavil na koncertu izven domačega kraja na bližnji Dobravi. Najbolj ponosno pa so članice zbora na nastopa na 16. taboru slovenskih pevskih zborov v Stični in na občinski reviji pevskih zborov.

Zbor deluje povsem amatersko, vse delo opravljajo pevke same. Za pravilno delo skrbi predsedstvo zbora, ki ga sestavljajo predsednica Pavla Maroša, tajnica Pavla Rojč, blagajničarka Jelka Kržišnik in Ani Vrhovec. »Pet-je mi pomeni osebno zadovoljstvo in veselja sem, da imamo tako sposobno zborovodjo, kot je Tatjana Požar. Brez nje gotovo ne bi dosegli toliko uspehov, kot smo jih« pravi Pavla Maroša. Da so njene trditve točne, potrjuje zlata Gallusova značka, ki jo je Tatjana Požar prejela za požrtvovalno 25-letno delo na področju glasbene vzgoje v naši občini. V sezoni 1984-85 je imel zbor 10 nastopov na katerih je predstavil svoj repertoar, ki obsega 15 pesmi. Največ težav pa so jim povzročila denarna sredstva, ki jih v društvu ni dovolj, da bi lahko v celoti izpeljale program dela. Zato so v avgustu izdale brošuro o delovanju zbora in s pomočjo delovnih organizacij in zasebnih obrtnikov, ki so prispevali sredstva za objavo oglasov v njej, malo izboljšalo svoj finančni položaj.

Seveda pa si vse želijo, da bi ta problem dokončno rešile kakor tudi, da bi se zbor okrepil z novimi pevkami in kvalitetno napredoval. Letošnje leto bodo zaključile s samostojnim koncertom konec decembra v OŠ Vlado Miklavc na Vrhovcih, v kateri so jim že od vsega začetka ljubeznivo odstopili prostor za vaje. Na svoj koncert bodo povabile tudi moški pevski zbor Barje in tako krajanom Brda in Vrhovec pripravile lep večer slovenskih pesmi. Kaj jim pomeni petje v zboru in kakšne so želje za naprej, pa so povedale tudi pevke same. Marija Hvalič: z nastopi v letošnjem letu sem zelo zadovoljna. Petje mi pomeni poživitev vsakdanjosti in osebno zadovoljstvo. Želim si, da bi še naprej tako uspešno delale.

Minka Snoj: Alenka Pristov je naredila propagando in to me je privleklo. Škoda, da ni bil zbor ustanovljen prej, ko sem bila še mlajša.

Metka Urek: Sama sem še začetnica, saj sem šele pred kratkim prišla k zboru. Videla sem vabilo novim pevkam in ker rada pojem, sem se odločila, da poskusim.

Pavla Rojč: Uživam v petju, obenem članice zbora krepimo družabnost na našem področju in mislim, da tudi družbi nekaj prispevamo. Skupaj s predsednico zbora urejamo administracijo, povedati pa moram, da nama veliko pomagajo tudi ostale pevke. Vse skupaj pa si želimo vabila na čim več nastopov.

Tatjana Požar: Kot zborovodja sem s pevkami zelo zadovoljna. Pohvalila bi jih za prizadevanje in delavnost in redno obiskovanje vaj, kar je ob vseh dnevnih opravkih še dodatno obremenitev. Vesela pa sem, da je petje vsem članicam zadovoljstvo in da v zboru vlada prijetno vzdušje. V zadnjem času se je zbor okrepil, kar pomeni večjo kvaliteto in možnost napredka. Tudi naša največja težava, pomanjkanje visokih glasov je s prihodom novih pevk uspešno rešena. Lahko rečem, da smo glede na majhno število vadenih ur veliko naredile in imele sorazmerno veliko nastopov. V prihodnjem letu si želim, da bi zbor dobil enotne obleke za nastope, da bi rešile denarne probleme in seveda, da bi zbor kvalitetno napredoval.

ALEŠ FEVŽER

Kulturni Poročevalec

Anketa in odgovori

Občinska zveza kulturnih organizacij je v želji za razvijanjem novih oblik in vsebin dela, na literarnem, filmskem, plesnem, video, sodobni glasbi in kulturnem področju, ki so povezane predvsem z interesi mlade generacije, naslovila na društva ANKETO z vprašanji v zvezi s sodelovanjem kulturnega društva s šolskim kulturnim društvom v kraju, in z možnostjo vključevanja podmladka, ki zapuša osnovno šolo v redno ljubiteljsko gibanje; vprašanje je bilo namenjeno tudi povezovanju društva in krajevne skupnosti pri načrtovanju kulturnih akcij. Posredujemo nekaj zanimivih odgovorov:

KPD BARJE

Mladina na našem terenu nima lastnih skupin takoimenovane »subkulture«. Radi le poslušajo disco glasbo in plešejo. Na seji društva je bil izvoljen mentor, ki bo skrbel za red na mladinskih prireditvah. V tej sezoni bomo poskušali organizirati skupinske ogled predstev in koncertov. S KS odlično sodelujemo, kar se je posebej pokazalo pri obnovitvi prostorov. Skupaj planiramo vse kulturne akcije.

DPD SVOBODA VRHOVCI

Želimo si sodelovanja s šolskim kulturnim društvom, imamo skupino BOMI, ki pa trenutno ne deluje v domačem društvu, člani večkrat skupaj organizirajo ogled kulturnih prireditev, skupaj gremo tudi v gledališče. S KS organiziramo celovečerne koncerte in praznovanje krajevne skupnosti.

KUD BREZOVICA

Dekliškem zboru je že uspelo sodelovanje s ŠKUD, poizkušamo tudi pri moškem zboru. Veliko mladih se je vključilo v likovno dejavnost.

DPD SVOBODA KOZARJE

Obstajajo možnosti sodelovanja s šolo, vendar zaradi prenatrpanega učnega načrta možnosti niso izkoriščene. Imamo dve skupini punk-rock glasbe, ki vadi v kinodvorani. S KS sodelujemo pri načrtovanju proslav.

KUD DOBROVA

Sodelujemo z mladimi folkloristi na COŠ Dobrova. Vse krajevne prireditve so v krajevni skupnosti koordinirane preko KK SZDL Dobrova, ne glede na to, katera organizacija ali društvo je nosilec prireditve.

PD HORJUL

Mnenja so, da s šolo dobro sodelujejo. S KS pripravljajo praznovanje 1. maja, praznika KS in 29. novembra.

KUD IŠKA VAS

Intenzivno delamo pri vzgoji pevcev, ki zapuščajo OŠ in so brez nadaljnje glasbene vzgoje, skupinske ogled prireditev organiziramo v sodelovanju z OÖZSMS, v glavnem z ogledom kulturnih prireditev v Domu Ivana Cankarja, S KS sodelujemo na proslavah.

KUD ŽELIMLJE

Društvo že vsa leta uspešno sodeluje s podružnično šolo. S KS so planirali dokončno ureditev prostorov kulturnega doma.

DPD SVOBODA PODPEČ

Imamo rokarsko skupino KAJ, sestavljajo jo člani našega društva. Dramska sekcija obiskuje gledališke prireditve v MGL, SMG in Domu Ivana Cankarja.

KUD NOTRANJE GORICE PLEŠIVICA

S ŠKUDom redno sodelujemo, mladinska organizacija ima redno vsak teden ples v klubskem prostoru, dvakrat letno pa priredimo koncert na prostem. Že večkrat smo si skupinsko ogledali nastope različnih kulturnih skupin. V sodelovanju s KS pripravljamo proslave in druge kulturne prireditve.

KUD POLHOV GRADEC

Kulturna dejavnost v kraju je v oživiljanju

KUD MARTIN KRPAN PIJAVA GORICA

Sodelujejo z oš Levstikove brigade, nismo opazili pojavov mladinske subkulture, imeli pa smo večere komentirane novovalovske glasbe. Doslej nismo bili dovolj ažurni pri izražanju svojih pobud, skupaj s KS pripravljamo prireditve ob krajevnem prazniku.

KUD RAKITNA

Društvo sodeluje s podružnično šolo, nimamo klubske dejavnosti mladine. Društvo pripravlja prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku proslavo ob dnevu republike, dnevu žena, pustno rajanje za otroke in ure pravljic, skupaj s KS pa praznovanje krajevnega praznika in novoletno jelko.

KUD IVAN CANKAR ŠENTJOŠT

Z OŠ sodelujemo na vseh proslavah in prireditvah. V našem kraju pojava mladinske subkulture nismo zaznali, je pa dobro, da ste nas na to spomnili, kajti tudi vas bi morala iti vstric s sodobnim časom. Dogovorili smo se, da bomo denar od gledaliških predstav včasih namenili tudi ogledu dramskih iger v Ljubljani.

KUD VELIKE LAŠČE

Organizirali bomo klubske večere, na katere bomo povabili poznavalce Trubarjevega in Stritarjevega časa ter njunega življenja in dela.

V društvu si bomo prizadevali za realizacijo zamisli o predstavitvi del naših rojakov v klubskih sobah Levstikovega doma in sodelovali pri ureditvi Stritarjeve kašče ter Trubarjevega mlina. V marcu 1986 bomo počastili Stritarjev spomin. Pripravili bomo celotedenski kulturni program – povabili v Levstikov dom amaterske skupine, ki bodo predstavile dela domačih avtorjev, organizirali bomo literarni večer s Stritarjevimi deli, srečanje v Podsmreki itd.

KUD VNANJE GORICE

Nimajo povezave s šolskim kulturnim društvom, čeprav si to želijo. Želijo si tudi več organiziranih nastopov v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah. Skupaj s KS sodelujejo pri praznovanju krajevnega praznika.

JAS

Štiri leta delovanja tabornikov na Vrhovcih

V oktobru 1981 smo na Vrhovcih ustanovili taborniški odred Blagajev volčin. Začetki delovanja pa segajo še pet let nazaj, ko so začeli delovati prvi taborniški vodi. Odred tako svoje delo ni začel iz nič, saj je imel dovolj izkušenj, ker smo delovali kot družina v odredu Močvirski tulpani. Naš bivši odred nam je ob slovesu podaril nekaj opreme in tako je bil začetek zelo obetajoč. Razvili smo se v samostojen odred, ki ima že preko 100 članov. Da delo res poteka zelo dobro, je bilo ugotovljeno tudi na letni odredovi programsko-volilni konferenci. Poleg naših članov so se zbrali še starši, prijatelji organizacije in predstavniki drugih odredov iz naše občine. V svojih poročilih so člani vodstva odreda predstavili delovanje v preteklem letu. Z glasovanjem smo razrešili staro in izvolili vodstvo.

Omenil bi še zglede sodelovanje z OŠ Vlado Miklavc, kjer imamo svoje prostore, pa tudi s KS Vrhovci, ZTKO in še posebej z LO TO Ljubljana Vič-Rudnik. Od njih smo

pred tremi leti dobili na uporabo šotore in ruske postelje in tako rešili probleme z opremo za taborjenje. Pripravljani pa smo, da ob kakršnikoli nesreči ali alarmu zelo hitro postavimo tabor za ljudi, ki bi v nesreči izgubili streho nad glavo. Finančni položaj odreda je zadovoljiv, čeprav so dotacije zelo majhne. Ker pa temeljimo na povsem amaterskem delu in dobro premišlujemo, kam bomo vložili denar, zaenkrat še nimamo težav s poslovanjem.

Čeprav nam primanjkuje starejšega, izkušenega kadra smo uspešno izvedli štiri taborjenja (Kuželj ob Kolpi, Gozd Martuljek, Iška vas in letos taborjenje na Jezerškem), propagandne tabore, zaradi dobre organizacije pa nam je že nekaj let zaupan štart pohoda Ob žici okupirane Ljubljane na Viču.

Upamo, da bomo še naprej delali tako kvalitetno kot ta štiri leta, obenem pa vabimo vse mlade, ki jih delo v taborniški organizaciji zanima, da se nam pridružijo. Vse informacije o delu odreda dobite v OŠ Vlado Miklavc pri pomočniku ravnatelja. Oglasite se, pri tabornikih ni nikoli dolgčas!

ALEŠ FEVŽER

Taborjenje je najbolj zanimiva dogodivščina pri tabornikih.